

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1705

VI. De Electorum absentium Procuratoribus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62620)

constet, docet idem Laiman *n. 4.* Ratio est; quia tali casu comparere nolle, ac proinde juri suffragii pro ea vice renuntiare, & de numero electorum non esse censentur; ut adeo eos denuo vocare non sit necesse; quia eum, qui certus est, certiorari ulterius non oportet, *Regula est 31. in 6.*

97. Casu autem, quò capitularium legitime congregatorum aliqui à loco & tractatu electionis sponte & non redituri recedunt; opus est distinctione; vel enim duæ aut saltem major pars capitularium remanet, vel non? Si prius, remanentes electionem prosequi & perficere possunt absque iis, qui absque necessitate recesserunt; quia capitulò semel legitime congregatò standum est iudiciò partis majoris & sanioris, *c. 1. De iis, quæ à majori Sc. Panormit. in c. Cum nobis 19. n. 10. & ibi Laiman n. 4.* Neque opus est revocatione recedentium sive iterata eorum citatione: quod factum est *c. cit.* quia hoc non necessitatis, sed majoris duntaxat certitudinis causà factum est; quia paris contumaciæ est post adventum discedere, sive non expectare finem, & legitime vocatum non venire, *can. Certum 11. q. 3. & c. 1. de iudiciis.* Si posterius, & capitularium pars major recedit, qui remanent electionem inchoare & captam prosequi non possunt; quia conventum capitularem dissolvere velle videntur recedentes: quibus, quia major pars sunt, pauciores remanentes nequeunt prevalere, Glossa passim recepta *in c. Cum inter 21. V. Capituli*, dissensione ortà inter Canonicos, ibi Capitulum esse, asserens, ubi est major pars legitime congregatorum, *Panormit. l. cit. n. 10. & ibi Laiman. n. 5.* Casu tamen, quò terminus electionis à Jure præfixus instaret, aut periculum esset in mora, vel statuto aut consuetudine diem præfixi

gendi & electores convocandi potestas Decano vel Seniori soli competeret, à presentibus & remanentibus cum tali paucioribus procedi, & perfici electio posset, cæteris absentibus, Innocentius *in c. Cum nobis cit. n. 6.*

ARTICULUS VI.

De Electorum absentium Procuratoribus.

SUMMARIUM.

99. In Electionis negotio admittitur Procurator;
100. Si elector absens illi interesse legitime impediatur,
101. Et impediti fides fiat per juramentum;
102. Quod tamen remitti à Capitulo potest;
103. Unanimi omnium, non majoris tantum partis, consensu.
104. Procurator constituendus est de Capitulo;
105. Cujus consensu extraneus admitti potest;
106. Neque unus tantum, sed etiam plures in solidum constitui.
107. Procurator suò & absentis nomine eligere nequit diversos;
108. Nisi certa persona electio ei sit mandata.
109. Quò etiam casu alium sibi substituere;
110. Non tamen compromittere potest;
111. Nisi ad personam digniorem eligendam generaliter sit constitutus;
112. Morte vel privatione electoris absentis mandatum procuratorium expirat;

L I

113. Ante

113. *Ante mortis tamen vel privationis
notitiam peracta electio subsistit.*

99. **Q**uantumvis electionem, qui suffragii jus habent, celebrare regulariter debeant per seipsos, aliquando tamen ad illius negotium admittuntur procuratores, & electorum nomine suffragium ferunt: quando scilicet electores absentes sunt in loco, è quo ad electionem deberent advocari, *s. Quia propter 42. §. Illud autem*, iustoque impedimento detinentur, quò minus electionis negotio sine incommodo ipsi valeant interesse, *s. cit. & c. Si qui iusto 46. pr. in 6.* Si elector absens esset in loco, è quo ad electionem vocandus de Jure non esset, procuratorem constituendi jus non haberet, *Glossa in 6. Si quis cit. pr. V. Detentus.*

Impedimenta, quorum aliquò detentus procuratorem suo nomine electurum constituere Jure permittitur, sunt gravis infirmitas, detentio ab hoste, non tutus ad electionis locum accessus propter itinera infesta ab hostibus vel paratas, ab inimico insidias, evocatio ad altius tribunal & alia prudentis viri arbitrio æstimanda, *Glossa in §. cit. V. Venire.* Non etiam censura aliave causa, ob quam elector, si esset præsens, ad suffragium non admitteretur; cum eligere qui tanquam indignus nequit per seipsum, etiam non possit per procuratorem; absurdum enim utique est, admitti procuratores, quorum auctores sive principales tanquam indigni repelluntur, *Tholof. de Elect. cap. 6. n. 8.*

Hujusmodi autem impedimentum, ut procuratoris constitutio legitima sit, esse præsens, sive existere & perseverare necesse est tempore electionis; quòd, si hoc tempore sublatum jam esset, reici procurator posset; de eoque, si no-

torium aut aliter cognitum non sit, fides capitulo fieri debet per juramentum, *§. cit.* vel ipsius electoris absentis, qui de hoc fidem faciat in ipso instrumento procuratoris: vel, quod magis consuetum usitatumque est, ab illo absente ad eligendum deputati procuratoris, acceptò ad id mandatò speciali, super expresso impedimento, v.g. infirmitate in principali sui absentis animam jurantis, *Innocent. in §. cit. n. 11. Hostien. in Summa hic n. 8. & Barbosa Lib. 1. Jur. Elect. cap. 19. n. 110.* Nisi juramentum à capitulo remittatur: quod huic permittitur non obscure desumitur ex verbis, *Super quo, si opus fuerit, fidem faciat juramentò*, *§. Illud cit.* procuratoris juramentum exigentibus sub conditione, *Si opus fuerit*, hoc est, si impedimentum non sit notorium vel aliter cognitum, cuiusque probatio à capitulo exigatur, Ratio est; quia juramentum hoc introductum est favore capituli, quod proinde illi poterit renuntiare, *c. Si de terra 6. de Privileg. §. 1. Si quis 29. C. de Passu*, cum enim capitulum ad eligendum admittere valeat extraneum, juxta dicta *n. 42.* admittere etiam poterit procuratorem in principali sui animam non jurantem, eoque ex istius, tanquam iusto impedimento non detenti, mandato non competens suffragii jus conferre, *Panormit. in §. cit. n. 3. in fine Tholof. cit. n. 8. & Pirrhing ad hanc Rubr. n. 147.*

Quodsi procurator, præstitò vel etiam remissò juramentò, ad eligendum sine protestatione admissus, & electio locuta sit, postea in principali deficientis legitimi impedimenti probatio non amplius admittitur; quòd juramentò, si præstitum, controversia finita, *c. Et Christus 26. §. 1. Jus jurandum 2. §. de Jure jurando*: & si remissum sit, pro-
pla eius remissione à capitularibus juri suo re-

fuo renuntiatu intelligatur, Panorm. in §. *Illud cit. n. 3.* & Barbofa *cit. n. 110.* Unde

103. Dubium oritur, an ad juramenti remissionem exigatur consensus totius capituli; majoris enim partis consensum sufficere, vult Barbofa *l. cit.* ductus Regula *c. 1. De his qua à majori §. 1. Quod major 19. ff. ad Municipal.* Verum in his textibus fundata Regula loc⁹ non est, cum agitur de tollendo vel diminuendo jure singulorū; cum hoc casu procedat Regula, *Quod omnes tangit, ab omnibus debet approbari. 29.* eique consona Regula, *In re comuni melior est conditio prohibentis. 56. in 6.* Quare melius ad propositam juramenti remissionem consensum capitularium unanimum cum Panormit. in §. *Illud cit. n. 4. in fine* exigunt Tholos. & Pirrhing *l. cit.* adeo ut, si cæteris capitularibus planè omnibus, juramentum & omnem aliam probationem remittentibus, contradicat & iusti impedimenti probationem unus exigar, vel eiusmodi impedimenti deficientis probationē ipse offerat, à procuratore, si principalis sui loco ad electionem admitti velit, juramentum illud sit præstandum. Ratio est; quod eius admissione diminuatur jus singulorum; quia ex una, extranei ad suffragium admissione singulorum capitularium suffragia minorem vim habent, quam si non admittatur: ex altera verò parte, admissione procuratoris sine juramento præstito super impedimento electoris absentis capitulares tacite consentiunt in admissionem extranei; cum elector absens, si præteritum impedimentum iustum non sit, suffragii jure careat & planè extraneus sit; ac proinde etiam procurator, quatenus absentem repræsentat, extraneus reputetur; quod datus sit ab eo, qui ad eligendum procuratorem dare non potuit; quod vocem non habeat in electione, si huic per se ipsum non interfit; §. *Illud cit. pr.*

Quod si minoris partis aut etiam unus duntaxat, juramentum super impedimento exigentis aut istius defectum probare volentis, contradictione in super habità major pars procuratorem non juratum admittat, minor pars aut unicus contradicens cum parte majori illum ad suffragium admittente (præmissa contra admissionem protestatione) procedere ad actum electionis, & adversus hanc, illò admisso celebratam, appellare potest, Panormit. *l. cit. in fine.*

Dubium secundò est, an absentis & legitime impediti procurator esse possit extraneus, sive qui de capitulo non est. Ratio dubitandi est; quod ad procuratoris munus suscipiendum cogi capitularium nemo invitus possit, *l. Invitus 17. C. de Procurat.* atque idcirco, si capitularibus procuracionem non admittentibus ea extraneo committi non possent, elector absens & legitime impeditus jure suffragii nullà suà culpà privaretur. Sed hoc etiam casu nolente capitulo extranei deputationi locum non esse, decisum est *c. Si quis cit. §. fin.* ut adeo hoc casu suffragii amissionem elector absentis suæ & istius causæ debeat imputare; quod capitulares, sicut procuracionis munus suscipere ipsi inviti, *l. Invitus cit.* sic etiam secreta sua extraneo communicare non teneantur, *arg. l. Mercatores 4. C. de Commere. & mercat.* & voti per literas expressio jure non admittatur, §. *fin. cit.* ubi Vivian. *in fine.* Et si verò hæc ita sint, extraneus tamen procurator deputari ab absente potest capitulo consentiente; cum enim §. *Illud & §. fin. cit.* dispositio concernat favorem capituli; hoc favori pro se introducto renuntiare, *c. Si de terra cit. Sc.* & extranei procuratoris deputationem admittere valebit, *arg. c. Scriptum cit.* saltem si speciali & sedis Apostolicæ autoritate suoque juramento

104.

105.

l l a

ramento

ramentò confirmatò statutò non prohibeatur, Glossa in *c. fin. cit. V. Nolente*, Panormit. in *§. Illud cit. n. 2.* & Laiman *n. 1.* Porro extraneum ad suffragium absentis locò ferendum à capitulo admiffum ætate, Ordine & cæteris qualitatibus in principali, si effet præfens, & in aliis electoribus præfentibus jure requisitis prædium esse oportere, rectè monet Passerin. *de Electione cap. 10. n. 24.*

106. Dubium tertio est, an in negotio electionis procuratores ab eodem deputari plures possint. Cui ansam præbent *§. Illud cit.* verba, *Uni committat de ipso capitulo vicem suam.* Sed hac unius mentione pluralitatem quoad effectum duntaxat; non etiam quoad deputatorum personas excludi, planè liquet ex *c. Si quis cit.* cujus *pr.* plures disertè admittuntur: dummodo constituti sint in solidum; ut procuratoris effectus sive suffragium restringatur ad unum, eum scilicet, qui prævenerit, sive prius postulaverit admitti, *arg. c. Non injus 14. de Procurat.* vel unius impediti aut procuratoriam non admittentis defectus ab altero suppleatur. Quod si plurium in solidum constitutorum nullus prævenerit, sed ad suffragium simul omnes postulent admitti, eis nullatenus deferendum: sed admittendus ille tantum est, quem capitulum vel major istius pars designarit: & si capitulum vel major ejus pars in designatione non consentiat, attendendus ordo scripturæ & cæteris præferendus est, cujus nomen in instrumento procuratorio primò locò est expressum, ut *pr. cit.* habetur. Ratio est; quòd, si plures non in solidum deputati essent, periculum foret, ne inter se discordes suffragia conferant in diversos, & electio exitum non sortiatur: ad quod incommodum excludendum; quando duorum neuter in solidum constitutus est, aut in solidum constitutorum unius determina-

tio haberi non potest, repelli uterque debet ac potest, quin de contemptu & injuria queri elector absens possit; cum repulsam improvidam & indiscretam constitutioni suæ debeat imputare, *pr. cit.* ubi Glossa *V. Nominatus*, Franc. *n. 2.* Tholof. *cit. cap. 6. n. 10.*

Dubium quartò est, an procurator alium suo & alium procuratorio sive absentis nomine eligere possit; procurator enim si, ut solet, de capitulo constitutus sit, suffragia duo, unum suo, alterum absentis nomine competens habet: quæ an conferri in eundem debeant, vel possint in diversos, pendet ex tenore mandati; cum, si istò simpliciter aliquem vel quem digniorem judicarit, eligere jubeatur, utrumque suffragium conferre debeat in eundem perinde ut alius elector, cui duo suffragia, unum præposituræ alterum canonicatus ratione competunt. Si verò mandato persona certa, quæ eligatur, expressa sit, hæc eligere absentis nomine tenetur, etiam si proprio nomine alium elegerit & digniorem judicarit, *c. Si quis cit. §. Per.* Ratio prioris est; quia hujusmodi procuratori competunt duæ voces liberæ: autem, qui duas voces liberæ habet, eas nequit dividere & conferre in diversos: sed iis, sive proprio sive alienò nomine competant, eligere tenetur meliorem sive digniorem, *can. Metropolitano 21. dist. 63. can. Licet 8. q. 1. & Trident. Sess. 24. cap. 1. de Ref.* & quæ conscientia suò, eadem alienò nomine eligens aliquem judicare debet meliorem: cum ex duobus altero melior judicari nequeat uterque, Glossa in *§. cit. V. Nihil agit*, tali casu suffragiorum in diversos collatorum utrumque pro invicem habens cum ipso textu, à procuratore alium suò, alium absentis nomine nominante, nihil agi expressè statutum: quod ejus suffragia esse videantur alternatim & sic

& incerta, quæ Jure reprobantur & invalida sunt, c. *In electionibus* 2. in 6. *Geminian.* in §. *cit.* n. 2. *Vivianus* §. *cit.* pr. & *Passerin.* *cit.* cap. 10. n. 43. casu, quò duo, in quos suffragia divisa sunt, meritis æquales judicantur, idem docens contra *cit.* *Barbosam* & ab hoc relatos alios n. 105. Posterioris ratio est partim; quia procurator custodire debet fines mandati, l. *Diligenter* §. *ff. Mandati* §. 1. *Si procurator* 10. C. de *Procurat.* quò proinde ad certam personam eligendam adstrictus, suffragium in aliam, etiam quam digniorem judicat, conferre non potest; ne mandati excedat fines, & aliud agat, quam ei est mandatum, l. *Diligenter* *cit.* pr. *Glossa* in §. *Porro* *cit.* V. *Mandatum*: partim verò; quia tali casu libere eligere potius censetur principalis, quam procurator; cum ille votum principalis potius explicet, quam ipse libere ferat, *Vivian.* in §. *cit.* V. *Nisi* *cit.* *Tholos.* cap. 6. n. 11. & *Pirrhing* n. 105. ubi casu, quò persona mandatò nominata esset indigna, mandatum non admittendum, monet cum *Holtienf.* *cit.* n. 8.

109. Dubium quintò est, an procurator ad eligendum vices suas committere valeat alteri. Qua in re interest, an speciale de certa, vel generale de persona, quam idoneam vel digniorem judicavit, eligenda habeat mandatum; cum, si habeat speciale sibi commissas absentis nomine eligendi vices subdelegando in alium valeat transferre, *arg. c. Is cui* 12. pr. de *Offic. deleg.* in 6. quòd alium sibi substituendo neque absentem, neque presentibus electoribus præjudicet; cum parùm referat, an per se vel per alium suffragium conferat in personam nominatam, *Glossa* in §. *Porro* *cit.* V. *De certa*. Si verò habeat mandatum generale, subdelegando alium sibi substituere nequeat,

arg. c. cit. V. *Sed si*; quòd electa censetur industria & discretio personæ, *Pirrhing* *cit.* n. 150. §. *Ceterum*: nisi alium substituendi potestas ipsi mandato inserta esset; hoc enim casu alium sibi substituere permetteretur, *arg. c. cit.* V. *Nisi* junctâ *Glossâ* V. *Per alium*.

Dubium sextò est, an ad eligendum procurator valeat compromittere. Cujus etiam resolutio ex mandati qualitate desumenda est; nam, licet compromittere nequeat cum speciali ad certam personam eligendam constitutus; quòd, cum tali mandato in solam personam nominatam consentire permittatur, in aliam, à compromissariis fortè eligendam, consentiendo excederet fines mandati. Compromittere tamen potest deputatus cum mandato generali; quia hujusmodi mandatò eligendi jus totum in ipsum translatum videtur, ut in electionis negotio omnia, quæ mandans, si esset præsens, possit, c. *Venerabili* 37. in fine de *Offic. deleg.* atque idcirco, sicut iste si præsens esset, sic isto absente ipse legitime compromittat, *Glossa* V. *De certa* *cit.* & *Pirrhing* §. *Ceterum* *cit.*

Dubium septimò est, an mandante ante electionem mortuò vel eligendi jure quocunque modo privato, ab eòve suspensò nihilominus mandatum procurator valide exequatur. Negant id *Tholos.* cap. 6. n. 13. & *Pirrhing* *cit.* n. 150. §. *Porro*, & negandum evincit ratio; quòd mandantis morte vel privatione mandatum expiret, *Clement. fin.* junctâ *Glossâ* V. *Negotia de Procurat.* cum enim in negotio electionis procurator nihil suo, sed omnia mandantis nomine agat l. 1. ff. de *Procurat.* suffragii jure, quòd huic competeat, expirante, etiam mandatum & in isto fundatam potestatem procuratoris expirare est necesse.

Esti verò hoc ita sit &, mandantis morte

L 1 3

morte

morte vel privatione cognitâ, mandatum exequi procurator non possit, electionem sâmen post illius mortem vel privationem, sed ante acceptam mortis &c. notitiam, jam perfectam, & à procuratore in electionis negotio acta omnia Jure subsistere, cum Archidiacono in *c. Si quis iusto cit. n. 3. pr. sultinent cit. Barbola n. 111. Passerin. cap. 10. n. 42. & Tamburin. Tom. 1. de Jure Abbat. disp. 5. q. 4. n. 8.*

ARTICULUS VII.

De Electionis Loco.

SUMMARIUM.

114. Electio celebranda est ab electoribus congregatis.
 115. In loco Ecclesie viduatae.
 116. Extra quem validè.
 117. Et aliquando etiam licitè peragitur.
 118. Licitè etiam fit in Ecclesia interdicta.
 119. Claustrina electiones sere reprobatae.
 120. Et aliquando irrita sunt.

114. **A**D prælati electionem, ut Canonica sit, satis non est, omnes, qui suffragii jus habent, atque interesse volunt & commodè possunt, ad eam vocari, juxta *c. Quia propter 42. pr.* sed necessarium omnino est, ut in uno loco collegialiter congregentur, *c. Cum terra 14.* Ratio est, quia electio est actus collegialis, ad capitulares non singulari, sed collegii jure pertinens, Panormit. *inc. Auditus 29. n. 8.* actus autè competens aliquibus, ut constituentibus collegium sive Universitatem, non nisi ab ipsis collegialiter congregatis geri potest, & aliter gestus non valet, *arg. l. Sicut 7. §.*

1. ff. *Quod cuiusque universi. nom. Tholosan. de Elect. cap. 15. n. 1.* Ubi

Dubium est, quò loco pro electione congregandi sint capitulares. Qua in re quòd juxta *constitutiones Canonicas, si fieri potest, in Ecclesia, pastore viduata, electio debeat celebrari*, notabilis textus est *c. Quod sicut 28. pr.* In ea autem celebrari censetur non solum, si in ipso ejus choro vel navi, ut *c. Cum nobis 18.* sed etiam, si in sacristia vel consueto capituli loco, ut *c. Cum inter 21. & c. In causis 30.* vel alio conclavi & loco honesto, intra Ecclesie ambitum sito, juxta cujusque Ecclesie consuetudinem celebratur, Glossa in *c. Cum terra cit. V. In quo cit. Tholos. cap. 7. Basilius de Elect. p. 3. cap. 12. n. 1. & Passerin. de Elect. cap. 12. n. 2.*

Atque hoc Glossa in *can. 1. V. Extra in Urbe dist. 23.* eamque secuti Ant. de Butr. in *c. Quod sicut cit. n. 6. & Panormit. ibid. n. 2.* ad eò necessarium existimant; ut absque rationabili causa extra Ecclesie ambitum celebrata electio ipso Jure non subsistat, & locus sit Reg. *Qua contra jus 64. in 6. §1. Non dicitur §. C. de LL.* Verum, quia ex una, Regulares hi textus de actibus, contra Jus non simpliciter prohibens, sed formam obtinens actui, aut irritante clausula mutatum, gestis procedunt, ut ex communi DD. sensu ad *Lib. 5. tit. 41. ad Reg. cit. plenius tradetur: ex altera verò parte, licet Canones, ex quibus electiones intra Ecclesiam viduatam illiusque ambitum celebrandam, desumitur, neque electioni statuunt formam, neque clausulam continent irritantem, contra ipsorum præscriptum extra Ecclesiam illam peractam electionem irritationi, non imponitur Jure, sed per sententiam inducendâ, obnoxiam verisimilibus censent Laiman in *c. Cum inter cit. n. 8. & Pirching ad hanc Rubr. n. 241. lib.**